

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikoksentorjunta ja seuraamukset -yksikkö

Erityisasiantuntija Anna-Liisa Sandvik

LAUSUNTO

26.11.2025

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 149/2025 vp)

Lakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausunnon otsikossa mainitussa asiassa. Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lastensuojelulakia (417/2007) ja useita muita lakeja, sekä säädettäväksi laki Valtion lastensuojelulaitoksesta ja sen yhteydessä toimivasta koulusta. Ehdotetut lastensuojelulain muutokset muun muassa vaikuttaisivat usealla eri tavalla perusoikeuksiin.

Lausunto on pyydetty erityisesti lakivaliokunnan toimialaan liittyvistä kysymyksistä, kuten vakavasti päihteitä ja väkivaltaa käyttävät sekä rikoksia tekevät alaikäiset, nuorisorikollisuuden torjunnasta, uuden kuntouttavan suljetun laitospalvelun perustamisesta, oikeusturvakysymyksistä, vankilan perheosastosta sekä lastensuojelun suhteesta rikosoikeusjärjestelmään, rikosprosessiin ja rangaistusten täytäntöönpanoon

Yleistä

Esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman kirjauksia lastensuojelulainsäädännön uudistamisesta.

Lapsia ja nuoria koskevissa kansainvälisissä velvoitteissa erityisen suojelun kohteena ovat alaikäiset eli alle 18-vuotiaat. Suomi on ratifioinut yhdistyneiden kansakuntien yleis-sopimuksen lapsen oikeuksista, jonka 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelinten toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Velvoite koskee siten niin lainsäätäjää, poliisia, sosiaalihuollonviranomaista kuin tuomioistuimia-kin.

Rikoksia tekevät alaikäiset ja nuorisokollisuuden torjunta

Hallituksen esityksen nykytilaa koskevassa jaksossa 2.5. käsitellään rikoksia tekeviä lapsia. Jaksossa tuodaan muun ohella esiin, että lasten ja nuorten ryöstörikollisuus on

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

lisääntynyt merkittävästi viime vuosina ja erityisesti vuoden 2021 jälkeen. Merkittävintä rikosepäilyjen määrän kasvu on ollut alaikäisillä ja etenkin alle 15-vuotiailla.

Oikeusministeriöllä ei ole huomauttamista tähän tilannekuvaan. On kuitenkin hyvä tuoda esille tilannekuvan konteksti, jota on kuvattu valtioneuvoston toimenpideohjelmassa nuoriso- ja jengirikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi vuosille 2024-2027 (OM 2024:139). Valtioneuvosto teki toimenpideohjelmasta periaatepäätöksen 25.4.2024. Toimenpideohjelman toimeenpano ja seuranta on käynnistynyt. Oikeusministeriö nostaa toimenpideohjelmasta esiin seuraavia seikkoja.

Suurin osa Suomessa asuvista lapsista ja nuorista voi hyvin eikä tee rikoksia. Nuorten rikoskäyttäytyminen on vähentynyt huomattavasti viime vuosikymmeninä niin kyselytutkimusten kuin viranomaistilastojenkin perusteella. Tämä tarkoittaa, että entistä harvempi nuori syyllistyy rikoksiin. Samanaikaisesti nuorten tekemä ja kokema väkivalta on lisääntynyt. Rikokset siis keskittyvät pienelle ryhmälle nuoria, jotka tekevät toistuvasti vakavia rikoksia. Nuorten rikollisuus on siten polarisoitumassa. Lisäksi useissa tutkimuksissa viime vuosina on nostettu esiin huoli nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen eriytymisestä ja kasautumisesta.

Rikoksia ehkäistään eri vaiheissa eri keinoin. Nuorisirikollisuuden torjunta edellyttää eri viranomaisten toimia yhteiskunnan eri tasoilla. Oleellista on tunnistaa ja puuttua nuoren rikolliseen toimintaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tällöin myös yhteiskunnalle aiheutuu vähemmän kustannuksia pitkällä aikavälillä. Ongelmien kasautuessa tarvitaan pitkäkestoisempia ja moninaisempia palveluita. Varhaisella tunnistamisella, tuella ja puuttumisella vähennetään sekä inhimillisiä että taloudellisia kustannuksia sekä samalla estetään tulevaisuuden vakavaa rikollisuutta.

Riskiryhmiin tai -yksilöihin kuuluviin lapsiin ja nuoriin kohdistuva varhainen puuttuminen (ns. sekundaaripreventio) voi käynnistyä, kun lapsen tai nuoren tarve on tunnistettu esimerkiksi koulussa tai nuorisotyössä. Toimet voivat kohdistua yksilön ja perheen lisäksi yhteisöön tai asuinalueisiin. Toimia ovat esimerkiksi jalkautuva työ, ankkuritoiminta, lapsiperheiden sosiaalihuollon palvelut ja lastensuojelu. Suurimmalle osalle nuorista kielletyt tai lainvastaiset teot ovat satunnaisia kokeiluja, vaihe voi mennä ohi itsestään tai siihen riittää nopea ja varhainen tuki ja puuttuminen. Nämä nuoret ovat sekundaariprevention keskeinen kohderyhmä.

Nuorten rikollinen käyttäytyminen kasaantuu, jolloin suurimman osan rikoksista tekee pieni joukko nuoria, jotka voivat tarvita pitkäaikaisempaa tai räätälöityä tukea. Rikoskierteeseen ajautuneiden lasten ja nuorten uusintarikollisuutta ehkäistään ns. tertiäriprevention keinoin. Toimet voivat olla niin yksilöön, perheeseen kuin lähiyhteisöön kohdistuvia ja toisinaan limittäisiä sekundääriprevention toimien kanssa. Toimia ovat muun muassa toimintamallit toistuvasti rikoksilla oireilevien nuorten auttamiseksi, lastensuojelun monialaiset toimintamallit ja sijaishuolto, järjestöjen työ rikoksilla oireilevien nuorten kanssa sekä rikosseuraamusta suorittaneiden kuntoutus ja seuraamuksen jälkeinen tuki. Esimerkiksi esitetty uusi kuntouttava suljettu laitospalvelu kuuluu tertiäriprevention piiriin.

Rikosten uusimisen ehkäisyn näkökulmasta keskeistä on kiinnittää huomiota siihen, että rikoksista irrottautumista tukevia palveluita ja vaikuttavia ohjelmia on riittävästi valtakunnallisesti käytössä. Näiden puuttuminen on ollut tunnistettu kehittämistarve ja havaittu myös tutkimuksissa (OM 2019:26).

Seuraamuksen täytäntöönpanon jälkeen vapautuva lapsi tai nuori saa rikoksetonta elämää tukevat palvelut ja palvelujatkumot hyvinvointialueilla, joiden tulisi toimia tasalaatuisesti maan eri osissa. Rikos- ja päihdekierteistä irrottautumista ja irtipysymistä tukevaa osaamista (ns. rikoserityisyys ja rikoksista irrottautuminen) tulisi olla saatavilla oikea-aikaisesti lastensuojelun palveluissa, myös ennen huostaanottopäätöstä ja sen jälkeen.

Lastensuojelun suhde rikosoikeusjärjestelmään, rikosprosessiin ja rangaistusten täytäntöönpanoon

Lastensuojelulaissa lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta ja nuorella 18–22-vuotiasta. Kuten esityksessä on tuotu esiin, alle 18-vuotiaan rikolliseen käyttäytymiseen voidaan puuttua sijoittamalla hänet kiireellisesti sijaishuoltoon lastensuojelulain nojalla, jos hän vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään ja muut edellytykset täyttyvät. Hallituksen esityksen jaksossa 2.5 Rikoksia tekevät lapset on kuvattu lastensuojelun ja rikosoikeusjärjestelmän suhdetta. Oikeusministeriö tuo esille vielä seuraavia seikkoja.

Kuten esityksessä on tuotu esille, rikoslain (39/1889) 9 luvun 4 §:ssä säädetään vastuuikärajasta. Rangaistusvastuun edellytyksenä on, että tekijä on teon hetkellä täyttänyt viisitoista vuotta. Oikeusministeriö pitää keskeisenä esityksen perusteluista ilmenevää lähtökohtaa, että alle 15-vuotiaiden lasten rikolliseen käyttäytymiseen puututaan Suomessa lähtökohtaisesti lastensuojelun toimilla.

Keskeiset alaikäisiä koskevat säännökset rikosprosessissa

Esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 5 §:ssä säädetään esitutinnan toimittamisesta, kun alle 15-vuotiaan epäillään syyllistyneen rikolliseen tekoon.

Pakkokeinolain (806/2011) mukaan alle 15-vuotiaasta epäiltyä koskevien säännösten mukaan alle 15-vuotiaana tehdystä rikollisesta teosta epäiltyä ei saa pidättää, määrätä matkustuskieltoon, tehostettuun matkustuskieltoon eikä vangita. Muiden pakkokeinojen käyttö edellytysten täytyessä sekä kiinni ottaminen ovat mahdollisia epäiltäessä esitutkintalain 3 luvun 5 §:ssä tarkoitettua rikollista tekoa.

Pakkokeinolain vangitsemista koskevien säännösten mukaan alle 18-vuotiaasta epäiltyä ei saa vangita tai määrätä pidettäväksi edelleen vangittuna, elleivät painavat syyt sitä vaadi. Alaikäisiä onkin vangitsemisen sijaan määrätty pakkokeinolain 1 a §:ssä tarkoitettuun teknisiin välinein valvottuun tehostettuun matkustuskieltoon. Oikeusministeriö pitää alaikäisille tehostettua matkustuskieltoa ensisijaisena tutkintavankeuteen nähden silloin, kun sen edellytykset täyttyvät. Tehostettu matkustuskielto mahdollistaa esimerkiksi koulunkäynnin tai sijoituksen lastensuojelulaitokseen pakkokeinon aikana.

Seuraamusjärjestelmästä

Rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä on viimesijainen keino puuttua nuorten rikolliseen käyttäytymiseen. Yhteiskunnan riittävä resursointi koulutukseen, lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointiin ja tarvittavaan tukemiseen ovat ensisijaisia seikkoja nuorten rikosten ennaltaehkäisyssä.

Yhdyskuntaseuraamusten tavoitteena on rangaistuksen täytäntöönpanon aikana tukea tuomittua hänen sosiaalisen selviytymisensä edistämiseksi sekä lisätä hänen valmiuksiaan elää rikoksetonta elämää. Vankeuden tavoitteena on lisätä tuomitun valmiuksia rikoksettomaan elämäntapaan edistämällä elämänhallintaa ja sijoittumista yhteiskuntaan sekä estää rikosten tekeminen rangaistusajan aikana. Rikosoikeudellisen vastuun saavuttaneita, mutta alaikäisiä rangaistuksiin tuomittuja kuntoutetaan tuomitun seuraamuksen aikana edistämällä heidän yhteiskuntaan palautumista ja lisäten heidän valmiuksiaan rikoksettomaan elämäntapaan.

Rikoslain 6 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan nuorisorangaistus on erityinen rangaistus alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta. Nuorisorangaistus on vähintään neljän kuukauden ja enintään yhden vuoden pituinen yhdyskuntaseuraamus, joka sisältää valvontaa, tukea ja muun muassa sosiaalista toimintakykyä edistäviä tehtäviä ja ohjelmia. Nuorisorangaistuksen sisällössä pyritään ottamaan huomioon erityisesti nuorten syrjäytyneisyyden ehkäisyyn ja rikoksettoman elämäntavan vahvistamiseen liittyvät seikat. Se on käytettäväksi alaikäisille, joiden voidaan nähdä ajautuvan herkästi rikoskierteeseen tai tekevän vakavia rikoksia.

Hallitusohjelman mukaan nuorisorangaistussäätelyä kehitetään siten, että teon vakavuus korostuu nykyistä paremmin, esimerkiksi tuomalla sen piiriin yhdyskuntapalvelun elementtejä ja lisäämällä sen käyttöä. Oikeusministeriön asettama työryhmä on valmistanut mietinnön nuorisorangaistuksen kehittämiseksi. Mietintö on parhaillaan lausunkierroksella 3.12.2025 asti.

Mietinnön ehdotusten tavoitteena on pyrkiä selkeyttämään nuorisorangaistuksen asemaa seuraamusjärjestelmässä, lisäämään rangaistuksen käyttöä kohderyhmään kuuluvien nuorten osalta ja parantamaan rangaistuksen vaikuttavuutta. Tavoitteena on vähentää nuorten uusintarikollisuutta. Mietinnössä on myös arvioitu nuorisorangaistuksen ja vankeusrangaistuksen suhdetta. Nuorisorangaistus olisi jatkossa käytössä seuraamusharkinnassa erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa tulisi tavanomaisesti harkittavaksi seuraamukseksi ehdollisen vankeusrangaistuksen riittämättömyyden vuoksi ehdollinen vankeus ja sen oheisseuraamuksena sakko tai yhdyskuntapalvelu. Ehdotuksella ei pyritäisi muuttamaan sitä lähtökohtaa, että ehdollinen vankeusrangaistus olisi edelleen käyttökelpoinen seuraamus nuorten keskivakavassa rikollisuudessa ja ehdollisen vankeuden ohessa määrättävä valvonta olisi edelleen toimiva tukimuoto kevyttä tukea tarvitseville. Nuorisorangaistuksen käyttö rajautuu voimassa olevassa lainsäädännössä ulkopuolelle, jos painavat syyt vaativat ehdottoman vankeusrangaistuksen tuomitsemista eikä myöskään tätä lähtökohtaa esitetäisi nyt muutettavaksi.

Rikoslain 6 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan alle 18-vuotiaana tehdystä rikoksesta ei saa tuomita ehdottomaan vankeusrangaistukseen elleivät painavat syyt sitä vaadi.

Painavan syyn merkitystä harkittaessa otetaan huomioon rikoksenteikijän sijoitus lastensuojelulain 57 §:n mukaiseen lastensuojelulaitokseen. Esitöissä (HE 215/2014 vp, s. 89) on todettu, että lastensuojelulaitossijoitus otettaisiin huomioon ehdolliseen vankeuteen tuomitsemista puoltavana tekijänä ja tarkoituksena on ohjata seuraamusvalintaa toimivaksi todettuun järjestelyyn, jossa lastensuojelun ja ehdollisen vankeuden valvonnan keinot voisivat yhdessä saada aikaan tehokkaan ja vaikuttavan kontrollin ja tuen kokonaisuuden. Alle 18-vuotiaiden rikoksenteikijöiden kohdalla ehdottoman vankeuden välttämiseen velvoittavat myös Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet. Ehdoton vankeusrangaistus on yleensä haitallinen seuraamus nuorille erityisesti rikosten uusintariskin ja sosiaalisen selviytymisen kannalta.

Vankeuslain (767/2005) 5 luvun 2 §:ssä säädetään, että alle 18-vuotias vanki on pidettävä erillään aikuisista vangeista, jollei hänen etunsa muuta vaadi. Lisäksi lain 1 luvun 5 §:n 3 momentin mukaan alle 21-vuotiaana rikoksensa tehneille nuorille tuomittua vankeutta täytäntöön pantaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota vangin iästä ja kehitysvaiheesta johtuviin tarpeisiin.

Kuten esityksessä on todettu (s. 27), lastensuojelu ja rikosseuraamusjärjestelmä ovat siltä osin toisistaan riippumattomia, etteivät lastensuojelutoimet ole koskaan rangaistusluontoinen seuraamus rikollisesta käyttäytymisestä.

Oikeusministeriö katsoo, että esityksen myötä lastensuojelu ja rikosoikeudellinen järjestelmä on sovitettu entistä paremmin yhteen.

Uusi kuntouttava suljettu laitospalvelu ja sen suhde vankeuslain ulkopuoliseen laitossijoitukseen

Oikeusministeriö on osallistunut uutta kuntouttavaa suljettua laitospalvelua ehdottaneen valmistelutyöryhmän työhön ja kannattaa esitystä (asettamispäätös VN/5997/20249).

Esityksen mukaan uuden kuntouttavan suljetun laitospalvelun tavoitteena on katkaista etenkin alle rikosvastuuiän olevien lasten rikoskierre silloin, kun muilla palveluilla ei voida vastata lapsen tarpeisiin. Palvelu olisi luonteeltaan viimesijainen ja sen sisältö vahvasti lasta kuntouttava. Uutta kuntouttavaa suljettua laitospalvelua toteutettaisiin lastensuojelun ympärivuorokautisena sijaishuoltona lastensuojelulaitoksessa, johon sijoitettujen lasten liikkumisvapautta ja eräitä muita perusoikeuksia rajoitettaisiin kajoavammin ja pidempiaikaisemmin kuin muussa lastensuojelun sijaishuollossa. Lisäksi sijoitus tapahtuisi lastensuojelulaissa säädetyin perustein eikä se voisi olla rangaistus rikosseuraamusmerkityksessä (s. 52-53).

Vankeuslain 8 luvun 9 §:n 2 momentissa on säännös vangin sijoittamisesta ulkopuoliseen laitokseen. Sijoitukset ovat valtaosin päihdekuntoutussijoituksia. Sääntely mahdollistaa kuitenkin sijoituksen muihinkin laitoksiin, kuten lastensuojelulaitoksiin. Yksittäisissä tapauksissa sijoituksia esimerkiksi lastensuojelulaitoksiin onkin tehty. Voimassa olevan vankeuslain ja lastensuojelulain sääntelyn ei siten ole katsottu estävän alaikäisten vankien sijoittamista lastensuojelulaitokseen, mutta sääntely on puutteellinen, koska kummassakaan laissa ei erikseen tunnisteta tällaista sijoittamista. Lainsäädäntöä onkin

tarkoitus täsmentää. Oikeusministeriössä valmistellaan parhaillaan muutosehdotuksia vankeuslakiin ja tutkintavankeuslakiin ([OM085:00/2024](#), vankeuslain ja tutkintavankeuslain kehittämisen 2. vaihe). Tässä yhteydessä on tarkoitus käsitellä ulkopuolista laitossijoittelua koskevat muutosehdotukset, mukaan lukien mahdollisuus sijoittaa alaikäinen, vanki lastensuojelulaitokseen. Säännöksiä on valmisteltu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

Valmistelussa on lähtökohtana ollut se, että ulkopuoliseen laitossijoitukseen sijoitettaisiin sellaisia alaikäisiä vankeja, jotka voitaisiin sijoittaa avolaitokseen. Taustalla on eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu EOAK/4760/2020, jossa oikeusasiamies on muun ohella todennut, että jos alaikäinen täyttää avolaitokseen sijoittamisen edellytykset, ei ole lainmukaista pitää häntä enää suljetun vankilan kaltaisissa olosuhteissa. Avolaitoksissa ei kuitenkaan ole alaikäisille vangeille keskeisiä rakenteita, tukea antavaa henkilöstöä sekä koulutusmahdollisuuksia valmiiksi. Haasteena on alaikäisten vankien oikeus suojeluun ja erillään pitämiseen aikuisista sekä valvonnan riittävyys tähän nähden. Näistä syistä oikeusministeriön näkemyksen mukaan lastensuojelulaitos olisi avolaitosta parempi ratkaisu sellaisille alaikäisille vangeille, jotka voitaisiin sijoittaa avolaitokseen. Tämä edellyttää luonnollisesti myös sitä, että sijoitus on myös ulkopuolisen laitoksen näkökulmasta, eli sijoitusperusteen olemassaolon, toimivaltuuksien riittävyyden ja turvallisuuden kannalta mahdollinen.

Oikeusministeriö katsoo, ettei ehdotettu uusi kuntouttava suljettu laitospalvelu ei ainaakaan lähtökohtaisesti soveltuisi alaikäisten vankien ulkopuoliseen laitossijoitteluun, sillä ehdotuksen mukaan laitospalvelun tavoitteena on katkaista etenkin alle rikosvastuikäisten lasten rikoskierre eikä sijoitus voisi olla rangaistus rikosseuraamusmerkityksessä. Kuitenkin ulkopuolisen laitossijoituksen edellytykset ja lastensuojelulain mukaisen sijoituksen edellytykset arvioidaan erikseen jokaisen sijoitettavan vangin kohdalla, joten viime kädessä sijoittamisharkinnassa arvioidaan alaikäiselle vangille soveltuva sijoituslaitos. Oikeusministeriö ei pidä perusteltuna kategorisesti kieltää alaikäisen vangin sijoittamista uuteen suljettuun laitospalveluun. Kun otetaan huomioon kuntouttavan laitospalvelun vahvasti suljettu luonne, ei se näytä tuovan ratkaisua niiden alaikäisten vankien tilanteeseen, jotka voitaisiin sijoittaa suljettua vankilaa avoimempiin olosuhteisiin.

Vankilan perheosasto ja yksityinen palveluntarjoaja

Esityksen mukaan voimassa olevasta sääntelystä puuttuu selkeä säännös vankilan perheosaston lastensuojelupalvelun tuottamisvelvoitteesta ja siitä, että palvelu voidaan tuottaa ostopalveluna yksityisen palveluntuottajan toimesta.

Kuten esityksen nykytilan kuvauksesta (s. 45) ilmenee, vankilan perheosasto toimii Vanajan ja Ojoisten avovankilan Vanajan toimipaikassa (10 paikkaa) ja Hämeenlinnan suljetussa vankilassa (2 paikkaa). Vankilan perheosastolla järjestettävästä lastensuojelulain mukaisesta palvelusta vastaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Käytännössä THL on ulkoistanut palvelun Kanta-Hämeen ensi- ja turvakoti ry:lle, jolle on myönnetty sosiaalipalvelun tuottamisen mahdollistava toimilupa perhetyön tuottamiseen ja joka on valtakunnallisen Ensi- ja turvakotien liiton jäsenjärjestö. Vuorelan koulukoti on THL:n määräämänä koulukotina ohjannut ja tukenut tätä toimintaa.

Perustuslain 124 §:ssä säädetään edellytyksistä, joilla julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle. Oikeusministeriö ei ota kantaa siihen, täyttyvätkö nämä edellytykset. Asian arviointi tässä vaiheessa kuuluu perustuslakivaliokunnalle.

Mikäli vankilan perheosastolla järjestettävä palvelu olisi ulkoistettavissa, oikeusministeriö pitää tärkeänä, että mahdollisessa ulkoistamisessa kiinnitetään erityistä huomiota palveluntuottajan riittävään osaamiseen, palvelun laatuun sekä erityispiirteisiin, jotka liittyvät vankilaympäristössä toimimiseen.

Kanta-Hämeen ensi- ja turvakoti ry on voittoa tavoittelematon, etabloitunut lastensuojelujärjestö, jonka toiminnan ydintä on haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja perheiden auttaminen. Oikeusministeriön käsityksen mukaan yhteistyö Rikosseuraamuslaitoksen kanssa on toiminut hyvin.

Muita seikkoja

Lapsen suojelun näkökulmasta vakavien rikos- ja päihdekierteiden katkaisemiseksi ja niihin puuttumiseksi tarvitaan riittävät keinot. Tarvitaan myös riittävät mahdollisuudet rajoitustoimenpiteisiin, jotta lasta voidaan suojata esimerkiksi huumausaineiden käyttöön tai rikosten teettämiseen liittyviltä tai muilta häntä vaarantavilta vastaavilta yhteydenotoilta.

Oikeusministeriö toteaa, että sen sosiaali- ja terveysministeriölle lain valmisteluvaiheessa antamat säännöskohtaiset huomiot (lausunto 10.6.2025; VN/2821/2024-OM-20) on pääsääntöisesti huomioitu hallituksen esityksessä.

Oikeusministeriö on antanut hallituksen esityksestä lausunnon sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ja viittaa lausunnossa esitettyyn ehdotettujen 4 a §:n, 4 c §:n ja 69 b §:n osalta. Mainituista pykälistä oikeusministeriö pitää kuitenkin aiheellisena lakivaliokunnalle nostaa esiin 1. lakiehdotuksen 4 c §:n 1 momentin, jonka mukaan ”Aineen tai esineen poisottamisesta on tehtävä päätös, jos poisotettua ainetta tai esinettä ei palauteta lapselle heti tilanteen rauettua.” Säännöksen perusteluissa (s. 117) todetaan, että tilanteen raukeamisen ajallinen kesto voi vaihdella. Oikeusministeriö on edellä viitatussa sosiaali- ja terveysministeriölle antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota siihen, kuinka kauan säännöksessä tarkoitettu ”tilanteen raukeaminen” voi kestää ja milloin siis aineen tai esineen poisottamisesta olisi tehtävä päätös. Lapsen oikeusturvan kannalta voidaan pitää ongelmallisena sitä, ettei säännösperusteisesti olisi olemassa minkäänlaista ajallista rajaa sille, että poisottamisesta olisi päätös tehtävä. Huomioitavaa on myös, että ehdotetun sääntelyn tulkinnallinen epämääräisyys voi johtaa tällöin siihen, että säännöstä sovelletaan hyvin epäyhtenäisin perustein.